

ВІДГУК

офіційного опонента

д.держ.упр., доцента, ректора Чернігівського інституту інформації,
бізнесу і права ЗВО «МНТУ»

Шестаковської Тетяни Леонідівни

на дисертаційну роботу

Пінчука Віталія Івановича

**«Механізми державного управління запобіганню корупції в органах
влади в контексті економічної безпеки»,**

подану на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Складний і багатовекторний процес українського державотворення потребує дослідження питань, пов'язаних із цілеспрямованою діяльністю органів влади щодо забезпечення правопорядку в державі, забезпечення прав людини, громадянина і свобод, закріплених Конституцією України. Особливе місце посідає питання запобігання та протидії корупції, яка становить реальну загрозу зміцненню української держави.

Сьогодні жодна країна в світі повністю викоринила проблему корупції. Жодна з соціально-політичних та економічних систем не має, не може і не має повного імунітету від корупції. Навіть у розвинених демократіях і відкритих ринкових економіках корупція може існувати тривалий час. Різниця полягає не в наявності самої корупції, а в її масштабах, характері проявів, впливі на економічні, соціальні, політичні, правові та інші процеси.

Важливим питанням під час військових дій і особливо в повоєнний період є антикорупційна діяльність органів державної влади. Процес євроінтеграції вимагає від України дотримання вимог Ради Європи, які передбачають впровадження ефективних механізмів запобігання та протидії корупції, насамперед політико-правових та організаційно-функціональних та інституційних механізмів боротьби та запобігання корупції, які були успішно реалізовані в розвинутих зарубіжних країнах.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до тематики науково-дослідних робіт Національного університету «Чернігівська політехніка», зокрема «Публічна політика сталого розвитку реального сектору економіки України в умовах євроінтеграції» (номер державної реєстрації 0120U104297) та «Механізми державного управління регіональним розвитком в умовах переформатування владних відносин» (номер державної реєстрації 0120U105292), під час виконання яких автором здійснена оцінка механізмів державного управління запобіганню корупції в органах влади в контексті економічної безпеки.

***Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій,
сформульованих у дисертації, їх достовірність***

Ознайомлення зі змістом дисертації дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки й рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, у сукупності вирішують важливе наукове завдання – розробка теоретико-методичних основ та практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління запобіганню корупції в органах публічної влади в контексті економічної безпеки. Теоретико-методичні положення, практичні рекомендації і висновки, сформульовані дисертантом, є достовірними. Дисертаційна робота має логічну побудову, її автор сформулював постановку проблеми, формулювання завдань, визначив влучні методи та прийоми дослідження.

Обґрунтованість наукових результатів, висновків та рекомендацій забезпечується використанням взаємопов'язаних загальнонаукових та спеціальних методів (системний, історико-ретроспективний, компаративний, структурно-функціональний, аналізу і синтезу, узагальнення та систематизації, індукції та дедукції, єдності цілого й частини, проблемного аналізу), зумовлених метою та завданнями дисертації. При проведенні дисертаційного дослідження використано наступні методи: історичний метод дозволяє дослідити особливості наукового підходу до дослідження феномену

корупція як соціального явища; порівняльний метод визначає суперечності, які виникають у сучасній теорії державного управління щодо оцінки результативності та ефективності вітчизняних механізмів запобігання та протидії корупції; групування – для виокремлення, систематизації механізмів державного управління запобіганню корупції; монографічний та метод узагальнень – для виявлення особливостей становлення механізмів державного управління запобіганню корупції; соціологічного аналізу – для визначення часткових показників оцінювання рівня корупції; графічний – для візуалізації результатів аналізу, відображення просторової структури досліджуваних явищ та процесів; статистичний та метод аналітичного моделювання – для діагностування та формування прогнозних оцінок розвитку індексу сприйняття корупції та його вплив на показники економічної безпеки; експериментальний та метод узагальнень – для обґрунтування концептуальних положень та практичних рекомендацій реалізації комплексного механізму запобіганню корупції в органах публічної влади в контексті економічної безпеки.

Наукова новизна одержаних результатів

Основними здобутками, що становлять наукову новизну дисертаційного дослідження, є такі. У дисертації *вперше* розроблено концептуальну модель, яка побудована на основі ключових принципів теорії систем – ієрархічності та причинно-наслідкових обмежень – проведена шляхом етапності досліджень та науково-обґрунтованого застосування механізмів державного управління з метою прийняття ефективних організаційно-управлінських рішень в питаннях запобігання корупції в органах влади в контексті економічної безпеки.

удосконалено:

1) класифікацію механізмів запобігання корупції в органах державної влади, що базується на економічних, соціальних, організаційних та нормативно-правових принципах, яка на відміну від існуючих класифікацій, за допомогою системного підходу дозволила сформувати систему

взаємозв'язаних пріоритетів і заходів боротьби з корупцією, що включають політичні, організаційні, економічні, ідеологічні і правові компоненти;

2) специфічні характеристики функціонування нормативно-правового механізму в частині ідентифікації особливостей реалізації функцій органів влади та їх взаємовідносин з громадськістю, в тому числі щодо: формування стійкої антикорупційної громадської позиції, підвищення рівня правової свідомості та почуття патріотизму, руйнування схильності до корупційної моделі поведінки;

дістали подальшого розвитку:

1) уточнення дифініції «механізм державного управління запобіганню корупції в органах влади», сутність якої була визначена як сукупність сукупність цілеспрямованих дій держави, які спрямовані на забезпечення конституційних прав і свобод кожного громадянина країни, укріплення демократичних та моральних цінностей суспільства, забезпечення ефективних взаємозв'язків в антикорупційній сфері між місцевими органами публічної влади, громадськими організаціями, силовими структурами та громадянами зокрема;

2) концептуальні засади реалізації механізмів державного управління запобіганню корупції в органах влади, що дозволило виділити інституційно-інформаційний механізм, який забезпечує створення норм, правил та інститутів, орієнтованих на регулювання взаємодії органів державної влади та громадськості в питаннях своєчасного та якісного надання інформації, необхідної для прийняття науково-обґрунтованих рішень та реалізації антикорупційної політики країни;

3) узагальнення кращих зарубіжних практик щодо реалізації антикорупційної політики, яка дозволила виокремити пріоритетні напрямки для вітчизняних реалій, серед яких: пріоритетність забезпечення чесного і відповідального державного управління; цілковита незалежності судочинства, особлива в питаннях корупційних злочинів; встановлення суворого нагляду за

дотриманням високих етичних стандартів для посадовців; забезпечення високого соціального захисту посадових осіб та ін.;

4) практичні рекомендації реалізації комплексного механізму запобіганню корупції в органах публічної влади в контексті економічної безпеки, імплементації технологій яких сприятиме отриманню позитивного ефекту в довгостроковій перспективі, зокрема, створенню прозоро функціонуючої системи прийняття управлінських рішень загальнодержавного та місцевого значень із високою стійкістю до проявів корупції для підвищення рівня надання громадянам державних послуг, збільшення ступеня суспільної довіри до влади.

Практичне значення результатів дослідження

Основні наукові положення дисертаційної роботи доведено до рівня практичних рекомендацій і науково-методичних підходів; головні висновки та пропозиції, отримані в результаті дослідження, можуть бути використані в управлінській діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Зокрема, матеріали дисертаційного дослідження використані Чернігівською обласною державною адміністрацією, Головним управлінням Пенсійного фонду України в Чернігівській області, Чернігівської міської військовою адміністрацією, Гончарівською селищною радою.

Теоретичні результати проведеного дослідження використано в освітньому процесі Національного університету «Чернігівська політехніка» МОН України, зокрема, під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Громадянське суспільство та сучасна демократія», «Антикорупційна діяльність в Україні», «Інституціональні засади публічного управління та адміністрування», «Комунікативний менеджмент на державній службі».

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

За результатами дисертаційного дослідження автором було опубліковано 15 наукових праць, з них: одна стаття – у виданнях, що індексуються у наукометричній базі Web of Science, один розділ у колективній монографії, чотири статей – у наукових фахових виданнях, три статті – у закордонних наукових виданнях, шість публікацій – у матеріалах наукових конференцій. Загальний обсяг публікацій – 10,18 д. а., з яких автору належить 7,82 д. а.

Автором дотримані вимоги п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, щодо кількості публікацій, відповідності опублікованих результатів тим, що містяться у дисертації, апробації її основних положень.

Дотримання принципів академічної доброчесності

За результатами аналізу представлених матеріалів не встановлено фактів порушень академічної доброчесності. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, є достатнім.

Висновки та пропозиції, що викликають певні сумніви, зауваження на окремі суперечності та можуть слугувати підґрунтям дискусії під час захисту дисертації

У цілому відзначаючи позитивні сторони дисертаційного дослідження Пінчука В.І., водночас потрібно висловити деякі зауваження, побажання й дискусійні положення:

1. У пп. 1.1 автору необхідно було б дати більш детальну характеристику понять «механізми державного управління», «запобігання корупції» у

дисертаційній роботі, що б дозволило автору більш глибоко представити теоретичну складову дослідження.

2. У першому розділі не достатньо обґрунтовані завдання органів влади, які виступають суб'єктами державного управління запобіганню корупції щодо посилення їх ролі у процесах розробки та затвердження антикорупційної політики та планів заходів з їх реалізації.

3. У пп. 2.1 автору доцільно було б, опираючись на нормативно-правові документи, виділити етапи становлення вітчизняної антикорупційної політики та її особливості в умовах проведення децентралізації з висвітленням особливостей саме в питаннях економічної безпеки.

4. В пп. 2.2 досліджено причини виникнення корупційних ризиків у сфері публічного управління та їх вплив на економічну безпеку, але не розкритими залишилось визначення причин появи корупційних ризиків та їх наслідків безпосередньо для економічної безпеки України.

5. В пп. 3.3 дисертантом сформовані напрями вдосконалення механізму громадського контролю за реалізацією стратегії державної антикорупційної політики. На нашу думку, запропоновані напрями доцільно було б представити у схематичному вигляді для більш чіткого розуміння саме участі громадянського суспільства у цьому питанні.

Водночас висловленні зауваження та пропозиції мають рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки наукового дослідження, яке в межах визначених мети та завдань є цілісним і ґрунтовним, а також не применшують наукової новизни та практичної цінності отриманих результатів, які є обґрунтованими і достовірними.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота Пінчука Віталія Івановича «Механізми державного управління запобіганню корупції в органах влади в контексті економічної безпеки» є завершеним, цілісним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, містить положення наукової новизни та має теоретичне і практичне значення.

Дисертація оформлена відповідно до вимог наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. № 40. Дисертаційна робота «Механізми державного управління запобіганню корупції в органах влади в контексті економічної безпеки» відповідає спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, за формою і змістом відповідає вимогам викладеним у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Пінчук Віталій Іванович – автор дисертації «Механізми державного управління запобіганню корупції в органах влади в контексті економічної безпеки», заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

д.держ упр., доцент, ректор
Чернігівського інституту інформації,
бізнесу і права ЗВО «МНТУ»

Т.Л. Шестаковська